

Streszczenie:

W praktyce badań dokumentów najczęstszym sposobem fałszowania podpisów jest ich podrabianie. W badaniach pisma ręcznego, a zwłaszcza w ekspertyzie podpisów sfalszowanych z pamięci, jednym z podstawowych zagadnień jest odpowiedź na pytanie, na ile udane jest odtworzenie (sfalszowanie) wcześniej widzianego podpisu. Istotną dla prowadzonych badań identyfikacyjnych jest wiedza eksperta o piśmie z perspektywy tworzenia się pamięciowego śladu graficznego (pisma), jego utrwalania i odtwarzania. Poczynione przez biegłych pismoznawców obserwacje wskazują, iż w procesie fałszowania podpisów ważną rolę odgrywa też pamięć fałszerza. W oparciu o wiedzę teoretyczną popartą badaniami, autorka wskazuje, jak niezwykle ważną informacją dla prowadzonych badań identyfikacyjnych pisma jest znajomość świadomych i nieświadomych aspektów tworzenia pamięciowego śladu graficznego podpisów osób trzecich, a w istocie obszar badawczy, który ma na celu określenie, na ile wiernie i po jakim czasie dana osoba potrafi odtworzyć zapisany w pamięci obraz. Z punktu widzenia metodologii badań identyfikacyjnych pisma ręcznego wydaje się, że to właśnie pamięć deklaratywna (za pomocą której nabywa się wiedzę dotyczącą zjawisk, które można opisać, jest to pamięć wydarzeń, znaczenia słów faktów i zasad) i proceduralna (za pomocą której nabywa się umiejętności, zapamiętuje sposoby wykonania pewnych czynności, których można się nauczyć drogą prób, błędów i przez naśladowanie, ale nie można dokładnie objaśnić słowami) – a zwłaszcza proceduralna – mają istotne znaczenie dla identyfikacji osoby fałszerza. Hipoteza ta została poddana weryfikacji w drodze przeprowadzonych badań mających na celu określenie i precyzyjne zdefiniowanie wpływu pamięci na proces fałszowania podpisów, a także ustalenie, czy dotychczasowe metody pobierania materiału porównawczego badania autentyczności podpisów są wystarczająco efektywne. Weryfikacji poddana została także ocena dominacji swoistości cech pisma ręcznego probantów nad cechami fałszowanymi w zależności od zastosowanej przez nich metody fałszerskiej, jak też celowość pobierania od osób podejrzanych o sfalszowanie podpisu ich podpisów autentycznych. Zdaniem autorki, przedstawione aspekty teoretyczne poparte badaniami istotnie wpłyną na zmianę dotychczasowego spojrzenia na proces fałszowania podpisów, zwłaszcza z pamięci. Przedstawione opracowanie w założeniu ma stanowić zarys wiedzy kryminalistycznej uwzględniający przydatne dla eksperta zajmującego się badaniami pisma ręcznego elementy wiedzy psychologicznej i neurologicznej. Przybliżenie sygnalizowanych zagadnień ma na celu ułatwienie zrozumienia procesów zachodzących w organizmie ludzkim podczas zapamiętywania i pisania. Może również przyczynić się do ożywienia dyskusji na temat interdyscyplinarnego charakteru badań pismoznawczych - w celu pełniejszej interpretacji zjawisk, które znalazły zastosowanie w metodach badawczych wykorzystywanych w kryminalistyce.

Słowa kluczowe: podpis, fałszerstwo z pamięci, pamięć deklaratywna, pamięć proceduralna, odtworzenie śladu z pamięci

